ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Бондаренко Д. Р.
учитель фізики та математики,
Харківська гімназія № 12 Харківської міської ради Харківської області,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
Харків, Україна

Березіна І. В.
заступник директора з навчально-виховної роботи,
Харківська гімназія № 12 Харківської міської ради Харківської області,
Харків, Україна

У статті розкрито сутність, зміст та основну ідею здійснення інноваційної діяльності закладів загальної середньої освіти. З'ясовано фактори впливу на інноваційну діяльність закладів загальної середньої освіти та експериментально їх підтверджено. Доведено, що підвищення рівня інноваційної діяльності закладів загальної середньої освіти можливе лише за сприятливих зовнішніх та внутрішніх факторів.

Ключові слова: *інноваційна діяльність, фактори, педагогічні працівники, заклади загальної середньої освіти.*

The article reveals the essence, content and main idea of implementing innovative activities of institutions of general secondary education. Factors influencing the innovative activity of general secondary education institutions were found out and experimentally confirmed. It has been proven that increasing the level of innovative activity of institutions of general secondary education is possible only under favorable external and internal factors.

Keywords: *innovative activity, factors, teaching staff, institutions of general secondary education.*

В умовах війни, яка охопила нашу країну з 24.02.2022 року усі галузі суспільного життя людини стали відчувати економічну, політичну та соціальну кризу, у тому числі кризу, яка пов'язана з інноваційною діяльністю. Україна має великий ресурсний і науковий потенціал, тому зараз є інтерес до неї з боку різних науково-економічних інститутів світового співробітництва. Це відповідає інтересам України в цілому та закладів загальної середньої освіти зокрема. Саме тому, подана тема дослідження є актуальною, адже підвищення рівня інноваційної діяльності закладів загальної середньої освіти (як основоположної ланки підготовки працівників) є вкрай важливим на сьогодні. Питанням інновацій та інноваційної діяльності займалися такі науковці як: В. Бондаренко, І. Дичківська,

А. Дунська, В. Ворожбіт-Горбатюк, С. Золотухіна, Е. Забарна, І. Ковтун, В. Круглова, Г. Лановська, О. Мармаза, О. Попова та інші. Але дослідження питання інноваційної діяльності у закладах загальної середньої освіти, взагалі не викликали інтерес у дослідників. Тому, є очевидним, необхідність дослідження факторів впливу на інноваційну діяльність закладів загальної середньої освіти.

У процесі теоретичного дослідження нами було з'ясовано, що інноваційна діяльність ЗЗСО — це цілеспрямована діяльність, яка напрямлена на розвиток освітнього підприємства або організації, в основі розвитку якої лежить збільшення контингенту осіб, які хочуть отримати дану освітню послугу [1, 2].

Експериментальне дослідження дало змогу визначити фактори впливу на здійснення інноваційної діяльності ЗЗСО: процеси, які відбуваються у державі, готовність працівників до здійснення інноваційної діяльності, мотивація педагогічних працівників до інноваційної діяльності, склад колективу (за рівнем освіти, якісний, віковий), реклама.

Першим фактором впливу на критерії інноваційної діяльності підприємства або організації вважаємо процеси, які відбуваються у державі. У 2022 році країна «стала на рейки» економіки військового стану, тобто відбулося скорочення видатків на невиробничу сферу, якою є освіта. Заклади загальної середньої освіти отримують не повною мірою державну субвенцію, яку отримували до цього. Відбулося скорочення видатків на покращення матеріально-технічної бази, що безпосередньо сприяє розвитку інноваційних проєктів закладів загальної середньої освіти. Також, відчутне скорочення видатків на преміювання працівників, видатків на грошову винагороду, що знижує якість реалізації інноваційних проєктів.

Другим фактором впливу на критерії інноваційної діяльності підприємства або організації вважаємо готовність працівників до здійснення інноваційної діяльності. З метою перевірки даного фактору у січні-лютому 2022 року було проведено опитування педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти міста Харкова (ЗЗСО № 12, ЗЗСО № 41, ЗЗСО № 91, ЗЗСО № 176). Загальна кількість респондентів складала 122 педагогічних працівників. У процесі опитування ми отримали наступні результати рис.1.

Проведене нами дослідження дає змогу з'ясувати, що більшість педагогів тією чи іншою мірою готові до інноваційної діяльності, але через недостатню обізнаність, мотивацію, власні лінощі не включаються в неї.

Третій фактор впливу на критерії інноваційної діяльності у нашому дослідженні є мотивація педагогічних працівників до інноваційної діяльності. У процесі дослідження нами було визначено стимулюючі та пере-

шкоджаючі фактори мотивації педагогічних працівників до здійснення інноваційної діяльності (рис. 2, рис. 3).

Рис. 1. Діагностика рівня готовності педагогів до інноваційної діяльності

Рис. 2. Стимулюючі чинники до інноваційної діяльності

Як бачимо з діаграми, зображеної на рис. 2 факторами, що стимулюють здійснення педагогічними працівниками інноваційної діяльності є: інтерес до роботи (48,3 %), заняття самоосвітою (10 %), заняття на курсах підвищення кваліфікації (8,3 %), методична робота у закладі (3,3 %), новизна діяльності (16,7 %), приклад і вплив колег (13,3 %).

З діаграми, зображеної на рис. 3 видно, що фактори, які перешкоджають педагогічним працівникам здійснювати інноваційну діяльність наступні: нестача часу (56,7 %), обмежені ресурси (11,7 %), власна інерція (8,3 %), розчарування від невдач (8,3 %), неадекватний зворотній зв’язок із колегами та керівниками (5 %), стан здоров’я (5 %), нездорові

конкурентні умови (3,4 %), відсутність допомоги керівництва в цьому питанні (1,7 %).

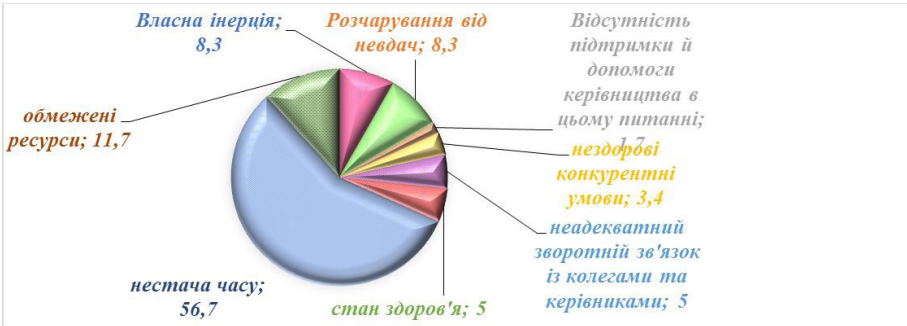

Рис. 3. Перешкоджаючі чинники до інноваційної діяльності

Четвертим фактором, який на нашу думку суттєво впливає на ефективність інноваційної діяльності організації, склад колективу (за рівнем освіти, якісний, віковий). Адже рівень освіти, професійні уміння та навички, які набув працівник у процесі здобуття освіти неабияк важливі для здійснення інноваційної діяльності. Кваліфікаційні вимоги до педагогічних працівників висувають у відповідності до їх кваліфікаційних категорій та педагогічних звань. Віковий склад колективу визначає його конкурентоспроможність на ринку надання освітніх послуг та показує його працездатність. Тож, з метою дослідження цього критерію нами було проаналізовано статистичні звіти 83-РВК за 2022/2023 навчальний рік досліджуваних закладів загальної середньої освіти міста Харкова (ЗЗСО № 12, ЗЗСО № 41, ЗЗСО № 91, ЗЗСО № 176) рис. 4, рис. 5, рис. 6.

Таким чином, можемо стверджувати, що якісний склад педагогічних працівників нормативно обґрунтований та може забезпечувати ефективну інноваційну діяльність у закладі загальної середньої освіти.

П’ятим фактором впливу на інноваційну діяльність є реклама. Сучасні технології дозволяють нам створювати безоплатну рекламу шляхом поширення інформації та «родзинок» організації на сайтах рис. 7, у соціальних мережах тощо. Так, нами було розроблено декілька рекламних програм ЗЗСО № 12 у соціальних мережах Facebook та Instagram.

За результатами дослідження, у відповідності з факторами впливу, ми визначили рівень ефективності інноваційної діяльності закладів загальної середньої освіти (високий рівень: 9-11,7; середній рівень: 6,5-9; низький рівень: 3,9-6,5). Як бачимо з діаграми, оцінка рівня ефективності інноваційної діяльності закладів загальної середньої освіти це склад-

ний і довготривалий процес, що вимагає об'єктивності та різноаспектності рис 8.

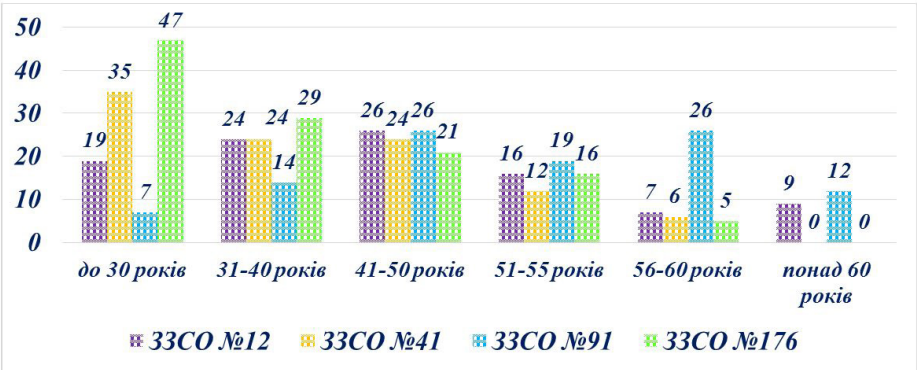

Рис. 4. Якісний склад педагогічних працівників (за віком, %)

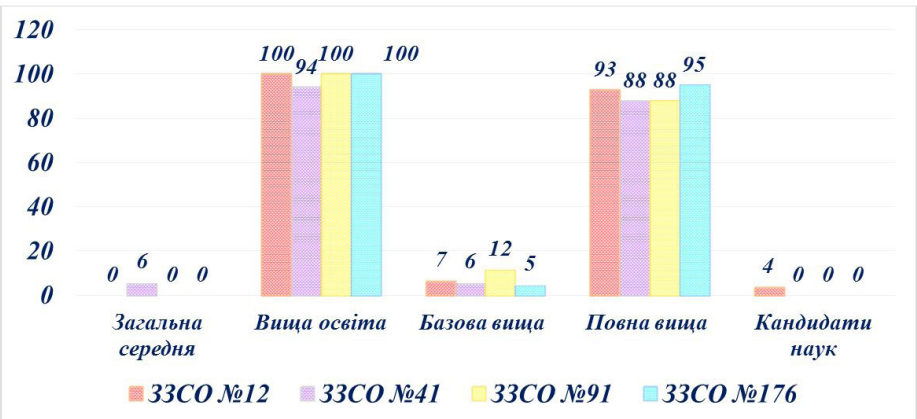

Рис. 5. Якісний склад педагогічних працівників (за освітнім рівнем, %)

Отже, проведене нами дослідження підтвердило основні положення нашої гіпотези та дозволило сформулювати основні висновки відповідно до поставлених завдань.

Дослідження рівня інноваційної діяльності закладів загальної середньої освіти, як організації невиробничої сфери, показала, що високий рівень ефективності інноваційної діяльності мають ЗЗСО № 12 та ЗЗСО № 176, а ЗЗСО № 41 та ЗЗСО № 91 потребує допомоги та наполегливо-

сті з боку усіх учасників освітнього процесу з метою покращення рівня інноваційної діяльності. Досліджуючи фактори, які можуть впливати на ефективність інноваційної діяльності, необхідно пам'ятати про: рекламу, мотивацію та готовність педагогічних працівників до здійснення інноваційної діяльності, професійний рівень працівників, їх вікову працездатність та, звичайно, умови, які складаються та існують незалежно від нас, наприклад, військовий стан.

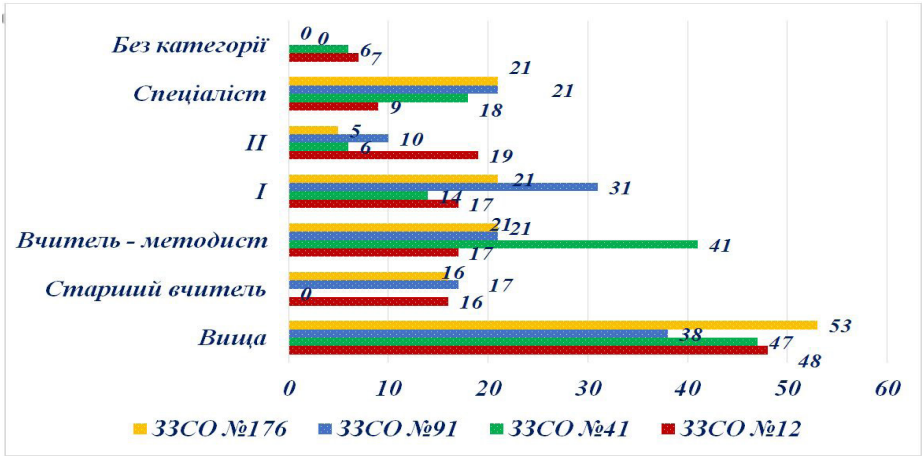

Рис. 6. Якісний склад педагогічних працівників (за кваліфікаційними категоріями, %)

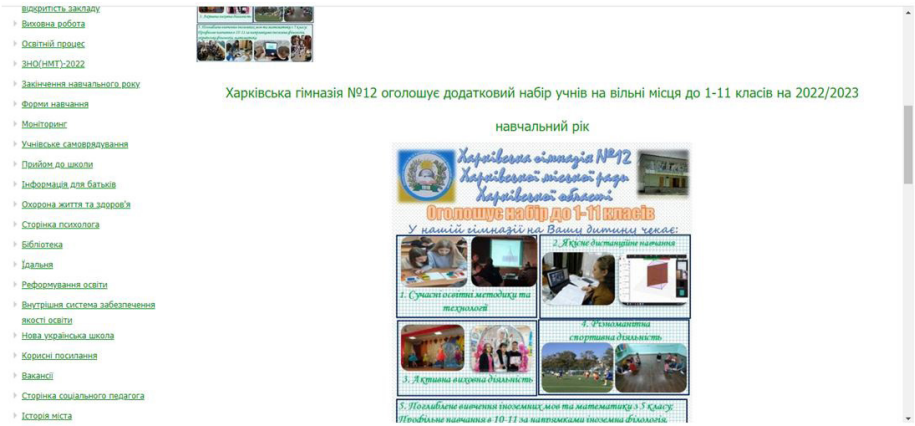

Рис. 7. Інтерфейс сайту ЗЗСО № 12

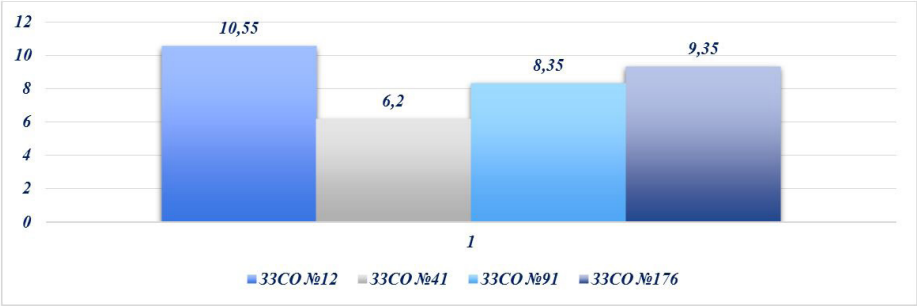

Рис. 8. Рівень інноваційної діяльності ЗЗСО

Список використаних джерел

1. Зубенко В. О. Визначення приорітетності реалізації інноваційних проектів. *Науково-технічний збірник.* Харків, 2008. № 80. С. 38–45.
2. Інноватика та управління інноваційною діяльністю : конспект. Рівень вищої освіти — третій освітньо-науковий рівень «доктор філософії». Галуз знань — 05 «Соціальні, поведінкові науки». Спеціальність — 051 «Економіка». Харків, 2016. 66 с.